

TELEGR AFULU ROMANU

Telegraful este de două ori pre septembra:
Duminică și Ioiă. — Prenumeratunica se face în Sabiu la expeditură fizie, pre afara la c. r. poste cu bani zat' prin scisorii francate, adresate către expeditura. Pretul prenumeratunicei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 73.

ANULU XXII.

Sabiu in 1527 Septembre 1874.

Maj. Sea Imperatulu si Regele, la propunerea ministrilor, a incuvintiatu din nou pentru teatrulu ungurescu din Clusiu o subvențiune anuale de 15,000 fl.

Inalt. S. imp. comandanțul superior alu gardelor tierei, vice-maresialulu Archiducele Iosifu, in caletori'a sea de inspectiune va cercetă tōte pasurile despre România. Joi in 1 Octobre sosesce la Sabiu si in 2 Octobre face o excursiune la Turnulu-rosiu, iera in 3 Octobre pleca spre Fagarasiu.

Fuse de multu vorba in diurnale despre introducerea vamei pentru cereale si legumi pastaiose. Fóia oficială din Budapestă publică in diilele din urma unu circulariu către tōte directiunile financiale si vamale prin care le incunoscintiéda ca dela 1 Octobre iera are a se radicá vama dela cerealele si legumile pastaiose ce au se intre in Ungari'a. O fóia din Vien'a scie sa spuna ca cestiunea acésta intr'atât'a a agitatu spiritele in sferele inalte ale regimelor de dincóci si dincolo de Lait'a, incătu ministrul de finanțe ung. Ghyczy aternase remanerea sea in ministeriu de resverea cestiupei in favórea vamei.

Din tōte părțile se scrie ca manevrele de tōmna din anulu acesta au avutu resultatele cele mai bune.

In afacerea diferintelor marginisie cu România, de care facurámu amintire in unulu din numerii trecuti, s'a denumitul din partea regimului ung. o comisiune constatatória din domnii Georgiu Bel'di, jude reg. alu scaunului Ariesiu, Albert Bie'lz inspectoru superior de scóle si din ministeriulu de resbelu dd. capitani Fabini si Kutschene reiter, Din partea Romaniei comisiunea in a cărei frunte sta dlu C. Negri, dupa informatiunile nóstre va remâne nestramatata dupa cum era compusa la 1869.

Diurnalele din Pest'a au inceputu a scrie despre obiectele ce voru veni la rendu in sessiunea viitorie a dietei. Unu locu de frunte va ocupá intre aceste legea pentru scólele medie.

Partid'a cehiloru juni din Boem'i a parasiu cu totulu passivitatea. O certa deplorabile sfasia acum pre natinalii cehi. Partid'a cea betrâna intrebuintiéza espressiunile cele mai vatematòrie asupr'a juniloru pentru „infidelitatea“ natională a acestor'a, pentru ca au intratu in diet'a Bohemie.

Cestiunea Iucatorilor.

(VII) O revolutiune perfecta in relatiunile economice provocă in trudere a masinelor, cari suplinesc si intregesc lucrul de mâna. Cine nu cunoșce sporul ce se esoperédia prin poterea masinelor, cari substitue mii si mii de bratie lucratore. Productul de masina se distinge de productul de mâna prin cualitatea, esfinitatea si omogenitatea sea, dara fiindu ca asupr'a acestei teme vomu reveni la altu locu observâmu aici numai atât, ca masin'a este arm'a neresistibila, de care

folosindu-se industri'a mare a alungat in mare parte pre meseriasii de prepiatiele europene pentru ca acesti'a nu potu sa sustiena lupt'a concurrentiei.

Stările economice influintiara asupr'a ordinei sociale. Poterea feudală a nobilimei nu potu sa resistedie contr'a potestaticei suverane ce veni la valoare. Nobilimea feudală tindea a-si face posessiunea sea ereditaria si de acea ea se grupă in giurulu domnitilor suverani — pentru a-si asigurá positiunea sea preferita de pâna aci si astu-feliu nobilii feudali devinu nobili de curte si de servitie. Este caracteristicu, cum se sciu folosi aceste caste privilegiate de ori-ce sistema nouă, pentru a-si garantá prerogativele si pentru viitoru. Ea in locu de a pasi la o lupta onesta cu inimicuie de mōrte, cu suveranii, cari numai pre ruinele feudalismului poteau sa-si intemeiedie poterea loru, — prefera a se conformá impregiurărilor, a se lingusí pre la tronu si a-si asigurá influenti'a sea sub ori-ce sistemul politicu. Din acésta insusire provine impregiurarea, ca de-si sistemele de statu se schimbara luându forme liberale totusi nobilimea sub masc'a liberalitătiei nu lucra decât la sustienerea si garantarea prerogativelor ei pre cont'a libertătiei.

Pre lângă nobilime si clerulu si tienu o pusetiune analoga fiindu ca si elu — stapânitu de asemenea pofta dupa averi — voiă sa mai sustienă privilegiile de cari se bucură pâna aci. Aceste doi factori poternici, cari cu pretiulu perderei prerogativelor ce le avusera fatia de domnitorii tierei — se grupara pre lângă protectorii loru, se inmultira inca prin unu altu elementu socialu, prin statulu cetătilor, cari impreuna cu mass'a lucratilor pentru plata ce acum se desvoltă si tienea cu civilii — ajunsera la o insemnata mare, cu deosebire pentru financiile domnitorilor. Cetătienii representau posessiunea industriale si comerciale, pre cându nobilimea representă posessiunea cea mare. Tierenii, a cincea rota la caru in organismulu statului nou — erau inca tieniuti cu forti'a in starea de aternare de pâna aci, bă sarcinele loru i se inmultira prin altele noué, cari nu numai dupa cantitate, ci si dupa cualitate erau forte apesatòrie, de aceea tieranu semtie mai tare deosebirea in ordinea sociale; elu trebuiá sa sufere, sa taca si sa se supuna. Tierenii pâna in sut'a 18 facura multe incercări — prin rescole — pentru a sparge catuie de feru ce ii strengau amaru, dara — dupa cum observaramu mai inainte luptele lui nu avura rezultatul dorit.

Statulu ordinelor cari constituie basea sistemului nou ce se inauguruă pre ruinele statului feudal, nu eră intemeiatu pre principiulu egalitătiei, ci pre diversitatea ordinelor, cei ce erau in posessiune devenira factorii de influență. Dara fiindu ca grupele despartite de către olalta tindea a-si largi sfer'a drepturilor loru pre cont'a altora, — statulu ordinelor trebuiá sa devina privilegiulu unor clase singurate si asiá se si templă. Privelegiulu acesta apoi consiste intru inmultirea drepturilor si micsiorarea datorintelor — pâna cându in urma de o parte remânu numai indrepatitii, de alta parte numai indatorati. Nobilimea cea inalta si tieranulu semnifica

ambele puncte finali in lantiulu socialu. Intre aceste estreme era in se unu locu golu, in care lipsea tocmai activitatea pentru binele comunu. In acestu spatiu care nu potea sa remâna golu, se pune statulu absolutu cu oficialismulu seu. Poterea statului trebuia sa devina absoluta pentru ca lipsea unu contr'a-pondu de asemenea insemnata in organismulu politicu. Statulu oficialilor fù urmarea necesaria a esclusivitătiei ordinelor si elu fù scol'a pentru desvoltarea viitorie.

In acele tempuri (vécu 16 si 17) nu aflâmu unu aventu in bunastarea si avereua natuionale, de-si erau multi motori cari poteau sa medilocésca acestu avantagiu. Multele furtune politice contribuia la acésta stare deplorabile, relatiunile ce domnira in economia natuionale, eliberarea unilaterală a capitalului din cadrulu de pâna aci, nesiguritatea muncei, neconstantia stârilor economicie, nechiariitatea ce domnea in privint'a causeloru si legilor din cari provinu fenomenele economice — tōte aceste elemente conlucrara la provocarea acestei stagnatiuni.

Sistemulu mercantilu, introdus de Colbert in Francia si adoptat si de alte tieri cu unele modificatiuni nu potu garantá pre multu tempu in florirea avereui natuionale. Acestu sistem u eră scutirea muncei interne contr'a prevalentiei industriale a tieriilor este in se si de aceea elu eră favorabilu numai pentru acele tieri, cari erau in stare sa pôrte unu comerciu de esportu cu fabricate interne, dara care statu pôte sa aiba tōte aceste conditiuni? Sistemulu acesta, ne arata in consecintiele sele ca stârile sociale se aflau in stadiulu transactiunei.

Secululu 18 fù unu tempu de stagnatiune, vieti'a publica gema sub apesarea guvernului absolutu, vieti'a sociale suferea sub escesele ordinelor, si cea economică cadiuse in vertegiulu contrastelor. Spiritele eminente cunoșcutea unei schimbări radicali si fiindu ca aceste rele se manifestara cu deosebire pre terenulu politici barbatii cei mai capabili cercara radecin'a reului in vieti'a politica, se facura speculatiuni si pre alte terenuri ale vietiei, dara in urma n'avura nici unu rezultat, pentru ca reulu era neegalitatea in dreptu si statu, asiedieminte societătiei, cari pre unii i ingramadeau cu privilegiie, pre altii i jertfeau arbitriul, catuie din cari capitalulu nu se potu smulge de totu si cari tieneau munc'a legata — cu unu cuventu amortirea libertătiei si a vietiei comune.

Procesulu de desvoltare alu omeniei, puse intr'o perioda lunga in organisme ce incepura a se distrugere germinii unei formatiuni noué. Tota lumea asteptá cu doru o vieti'a nouă — se presemitá apropierea evenimentelor ce facura epoca in secululu alu 18. —

Catastrofa presemita sosí — revolutiunea francesa, unu orcanu teribilu — isbucni si aruncându lumea cea vechia in mormentu nascu alte principie, alte relatiuni si alta vieti'a. Aceasta revolutiune memorabila sgudu temelie putrede ale vietiei trecute si dela eruptiunea ei incepù o perioada, care inca nu se va incheia curendu

tră celelalte părți ale Transilvaniei si pentru provincie din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre unu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru intă'a ora cu 7 fl. siru, pentru a dón'a ora cu 5 1/2 fl. cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 fl. v. a.

si la care lucrâmu noi si voru lucrâ si generatiunile venitòrie.

Revolutiunea influintă si asupr'a vietiei economice. Economia natuinală i multiemesce libertatea si mobilitatea capitalului si a muncei. In Francia cadiura legaturile din evulu mediu intre furtunile revolutiunei, in cele-lalte părți europene se delaturara mai tardiu in se numai in urm'a impulsului datu de miscarea cea mare din Francia. In patria nostra veni acésta libertate in anulu epochalul 1848 cându poporele monarchiei se emancipara de sub jugulu servitutei seculare. —

Libertatea fù darulu ce lude revolutiunea cea mare si acésta era mai cu séma in favorulu capitalului si alu muncei, cari scuturându legaturile se potura desvoltá mai bine. Capitalulu si munc'a au basele destinațiunei — momentulu intrebuintiarei si alu productivitătiei — numai in sine. —

Amu arestatu la altu locu ce pedecea mare fù sclavi'a pentru vieti'a economica. Trecerea graduata dela deplin'a neegalitate in dreptu pâna la egalitatea juridica perfecta avu de urmare, ca posessorulu objectului si posesorulu capacitatéi personale, cari eră despartiti de către olalta — spre daun'a economiei — se apropiara unulu de altulu — spre a conlucră imprumutatu la consolidarea economiei natuionale. Vomu vedé ce momente influintiédia asupr'a raportului intre acesti doi motori principali ai vietiei sociale.

Pre cându revolutiunea provocă returnarea relatiunilor politice si sociale prin focu si sabia, se indeplină totu in acel'a-si tempu o revolutiune pacifica in productiunea economica. Resultatele cele grandiose pre terenulu scientieloru empirice inaugurara acésta schimbare. Venira la medilocu acele inventiuni si descoperiri, care avura de urmare intrebuintarea masinelor si cu deosebire a masinei de abor.

Din momentulu in care i succese lui Jame Watt a folosí poterea abrelui incepe unu siru lungu de in dreptări si inventiuni in folosirea poterilor mechanice, cari supunu natur'a vointei omenesci intr'unu modu ne mai pomenit.

Masin'a a fostu cunoscuta omenilor si pâna aci, dara fiindu neperfecta avea numai unu rol secundariu. Perfectiunandu-se prin inventiunile din secululu 19, medilocișce impartirea muncei si productiunea in massa. Impartirea lucrului sporesc numerulu ocupatiunilor economice si disolvă o multime de intreprinderi cari pâna aci erau cuprinse intr'un'a, intr'unu siru de intreprinderi singuratic si independinti, cari cu tōte acestea remanu intr'o legatura strinsa.

Masin'a usiură si inmultì apoi consumatiunea. O multime de lucruri cari pâna aci era necunoscute seu trecea de obiecte de lucru, devenira trebuinta comună, pentru ca se producă eftinu. Cu cătu suntu mai mari trebuintele unui popor, cu atât se inalta cultura lui, pentru ca numai acolo se potu multiempi trebuinte multe, unde domn'a asupr'a naturei a ajunsu la unu gradu mare.

Masin'a intempină la inceputu o resistintă mare, pentru ca cei mai multi credeau ca li se va luá prin tr'ens'a ori-ce castigu si prin acésta medilocle de subsistintia, dara masin'a nu

eschide poterile omenesci — după cum se credea — și ea are lipsa mai multă de ele, pentru că cresce productiunea și consumul intr-o măsură colosală. Omul trebuie să conduce masină, să-i prefigă formele productiunii, să facă din lucrul ei uniform un lucru frumos, să dea activitatea ei mecanice prin spiritul său vietic, cu unu cunventu să domnescă asupră masinei. Luându-o parte considerabilă din funcțiile mecanice ale omului asupră sea — masină cere dela densulu o activitate spirituală și o cunificare mai intensivă. Mai ramane încă pre langa masina multu lucru pentru brațele omului, pentru că masină nu va putea ajunge la flexibilitatea, care este data numai mâinilor omenesci.

Masină aduse la înflorire fabricile. Capabilitatea masinei se poate folosi deplin numai prin concentrarea poterilor muncitorie în giurului masinăi, adică prin impreunarea unei poteri mari de productiune pre unu spatiu angustu. Cu cât se înmulțesc și variétéle masinale, cu atât se înaltă mai susu fabricile.

In masina incetă „eu“ — lu personalu alu muncitoriu și acestă devine sub alte forme instrumentul de lucru în mână capitalului mare. Numai capitalul mare poate tiené fabricile. Altu rezultatul alu masinelor este radical care a comunicatiunei. Drumuri ferate, telegrafe și vapori impreuna lumea întrăga. Barierile cari restrengă vînderea productelor pre unu teren localu, cadiura si ori-re productiune, deca vrea sa alba rezultatul trebuie sa-si iee directiunea către piața universală si sa sustina lupta concurentiei.

Concurintă, luptă de rivalitate a economiei — caracteriză starea desvoltării. Fiacare producentu cauta consumenții cei mai multi pentru produsele cele si se silește a le face cătu se poate de recomandabile. Pâna cându productiunea eră impedeată în desvoltarea sea si capitalul celu puten nu potea sa înmultișe poterile muncitorie, — concurență nu se observă intre producenti, dura indata ce capitalul ajunge la libertate — acesta luptă trebuie sa se ivescă. Concurintă devine un factor principal în sistemul economic, si ea are unu efectu duplu: folositoru si stricatoriu, pentru că incuragiă la activitate si indreptare, si de alta parte tende a înmulțit castigul prin stricarea cunificării a pro-

ductelor, prin medilōce neierate si prin micsiorarea speselor.

Comunicatiunea si concurența producă o miscare viua, in care trebuie sa fie o măsură, după care trebuie sa mesurămu totu, unu medium, prin care sa se medilocesca ori-ce comunicatiune. Acestu scopu implinește banii, cari au devenit motorul vieții economice. Banulu e echivalentul fia-cărui fenomen economic. Unde ceva nu se poate preface in bani, acolo vedem o pedește in vieti a economică.

Banii au devenit o potere, tare destul de a devinge greutăți, dura ei — impreuna cu alte momente — nu potura trage capitalele nemiscatorie in torintele comunicatiunii. Din însemnatatea cea mare a banilor probevin tendintă egoistică a economiei noastre. Deceai banii se facu susținutul economiei, atunci ei se facu si idoli, inaintea cărui ingenunchie fia-care si-lu adora ferebinte. Si totusi banii nu potu sustine singuri miscarea sociale — pentru că multele deobligamente nu se potu acoperi totudină cu bani — de aci proveni apoi creditul.

Teliscă 9 Septembra 1874.

Dle redactoru! Purcediendu dela principiu, ca acelă ce 'si — recunoște scaderile sele arata semnul de indreptare "nu potu intrelasă neamintita o impregiurare pre cătu de adeverata, pre atât si de durerosa si după modestă-mi parere stricătoare causei cărei suntemu detori a servit.

Nu voiu fi lungu la vorba ci, cu permisiunea on. redactiuni, voiu atinge indata punctul delicatul basându-me pre asiom'ă ca „adeverulu nu rosiesc in fatia.“

Intre multe institutiuni binefăcătoare înființate si susținute de nemuritoriu nostru Metropolit Andrei barde Siagună, atât in respectu naționalu, cătu si in celu bisericescu si scolaru, figurăza in categoriile cestui din urma si introducerea conferintelor si reuniunilor invetatoresci.

Scopul acestoră e multifaciat si variu. Sa amintescu numai momentele cele mai însemnante ce obvinu, si cestii unicele mai importante ce 'si află deslegarea prin si in conferintele invetatoresci. Suntu in modu aforisticu urmatore:

1. Invetatorii, lucrându in decursul anului scolasticu, fia-care inde-

pendinte in cercul său de activitate se dedau a se privi pre sine de individualitate de totu separate si isolate; iera prin conferintie tienutali, provinciali etc. devin elemente constitutive ale unui organismu mai mare.

2. Fia-care invetatoriu intempina pedești si greutăți deosebite in portarea cu succesu a oficiului său; in conferintie e locul potrivit de a le desvali, ale supune opiniunei si criticei colegilor sei si in desbateri rationale a caută remedii potrivite pentru delaturarea său celu pucinu micsiorarea reului.

3. Deceai aerea se adeveresc proverbiul „quot capita tot sensus“ apoi nu cu mai pucinu dreptu se poate dice si despre noi, ca „căti invetatorii, mai atât de metoduri in propunerea cutarui său cutarui obiectu de invetiamentu“; in conferintie aceleia s'aru censură si s'aru acceptă cele mai apte.

4. Avemu manuale scolastice, insa aceleia se edau mai totu numai de barbati de-si probati in sciintia, dura mai multu in cea teoretica, nu insa si in practica. Din invetatorii unulu afila unu defectu in manualu, alu 2-le altulu s.a.m.d. In conferintia din deliberatiuni basate pre argumentatiuni scos din vieti a practica a scolei s'aru indrumă autorii cartilor respective că la editiuni noutăți sa evite defectele.

5. Prin conferintie se starnesc si nobilul simtiu de emulatii si intre invetatorii adoperandu-se cei mai destri si mai calificați de a tiené prelegeri practice de diferitul cuprinsu celor noviti si mai pucinu deprinsu in arta pedagogiei.

6. Totu prin conferintie se cultiva si arta de-a-si manifestă opinioanele in modu cuviosos si convingatoriu si se inlatura sfială.

7. Prin întalniri si conversări confidentiale cu ocazia conferintelor se măngăie colegii unii pre altii si se întaresc spiritualminte si moralimente prin ce devin mai statonici si răbdatori in portarea sarcinelor după cunintele genialului poetu germanu.

Getheilte Freud' ist doppelt Freude, Getheilte Schmerz ist halber Schmerz.

In fine

8. Adoptându-se inca si principiu de ambulantia, anume stramantandu-si conferintă, locul coadunării si tienerei sedintelor in comunele din tienutul respectiv s'aru mai ajunge inca unu scopu! poporul vediendu atât a sergintia din partea invetato-

rilor aru deveni mai interesat de cauza invetiamentului, prim ce amu potă ajunge la mari resultate.

Totu acestea si alte momente că totu atât de motive ce sprințesc ideia salutară a conferintelor se contopesc in cuvintele: in unire e putere.

Din cele espuse s'aru asteptă, si cu totu dreptul, că in toate părțile tierei sa se înfintieze si unde suntu dejă înfintate sa se sustina si in viitorii conferintele invetatoresci in folosul invetatorilor, spre ameliorarea invetiamentului si prim elu alu stării culturale a poporului.

Si cu toate acestea aici in tienutul nostru de 2 ani, după cătu sciu eu, invetatorii nu s'au mai coadunat in conferintie. Motivele 'mi suntu necunoscute. Ce se mai asteptă apoi dela înfintandă „reuniune“ ale cărei „Statute“ cine sci in ce unghiu 'si deplângu crudă sorte de ale fi nascutu „nevenitul vremea.“

Precum se vede pre aici amirăsa ce-va ce săptămâna a indiferentismu. Sa ne cunoștemu slabiciunile, si amu facutu înțâiul pasu spre indreptare!

Primiti, on. dle redactoru increzintă deosebiti stime ce ve pastră.

Ioachim Muñteanu invetiat. primariu la scola conf. gr. or.

Colosmonostor 31 Aug. 1874.

(Urmare si fine.)

Trecem unu sianțiu si intempi-nău vr'o 10 straturi paralele cu sute saduri de pomi, prasiti din semintie, cari se straplanta si oculedia in Augustu — metoda de predilectiune a gradinariului, démania si de recomandat, căci succede fără bine. Despartite de acestea prin o carare largă se intindu straturile de legumi asemenea unor păndie pistritie prin diversitatea coloarei frundelor. Aci amu vediutu, ca ce poate muncă si lucrul corespondientului chiar si in unu pa-mentu seracu, constatatoru in parte mare din nesipu si varu, inecat si de apă Somesiului.

Partea de media-dă a gradinei e ocupata dealungul cu straturi de arbori parte prasiti din semintie, parte ultoiti pentru lemnul si înfrunsetiarea gradinilor. Marginisii spre apusu cu acesta gradina amu datu de unu locu inchis, ce se dice ca e datu profesorilor spre usufructuare, unde spre mirarea mea amu datu de unu soiu

ticulu celu mare, a constatatu promptu in Laoconulu seu, ca biblia enară asiă de plasticu, cătu in totu sirulu avemu materia pentru unu tablou si stă imagine de imagine asiă de desu lângă olalta, de nu se poate intrepune nici unu capetu de acu."

Dara precum e sciutu, biblia con-tiene pre lângă laptele, ce se potrivesc pentru nutrirea spiritului copilarescu, si nutremente solide, cari suntu apte a nutri numai pre adulti. Invetatorii prin urmare trebuie sa scia alege din biblia astfelui de nutremente, cari sa corespunda atât etătiei, cătu si gradului de desvoltare alu elevului; nutremente, pre care elevului sa le poată mistui si asimilă spiritului seu. Aceasta o va nimeri elu atunci,

cându 1, va enară elevilor istorii, cari arata unu pasu ore-care, séu unu punctu însemnatu din marea opera a mentuirii genului omenescu;

cându 2, va enară istorii, cari arata unu pasu ore-care, séu unu punctu însemnatu din marea opera a mentuirii genului omenescu;

cându 3, va evita totu ce atinge numai esternu vieti a poporului evreescu;

cându 4, va evita totu ce faptele morale, după cari nu urmează numai decât pedepsă intr'unu modu si pentru copilu evidentu; si

cându 5, va evita totu, ce aru

EGISIORA.

Desvoltarea simtiului religiosu in elevi.

(Elaborat pentru conferintă invetatorescă.)
(Urmare.)

Istoria universale este desvoltarea si educarea omenimii prin Ddieu. După Schiller ea este judiciul universal. Cine face o cautatura in ea, acelă se convinge, ca in lume nimică nu se face, asiā dicendu, din intemplare, ci din contra va observă in locul sortiei o dispunere a intelepcionei divine. Istoria este oglindă, in carea se vede, cum se premiează virtutea si cum se pedepsesc vicii. La personalităile si caracterile mari, ce s'au apropiat mai multu de idealul omului, de Ddieu, la acestea lasa, educatoriile, sa se nutrăsc facultățile religiose ale elevului teu!

Unu poporul inse este deosebitu, a cărui istoria este unu nutrementu prea esențial pentru religiosele facultăți spirituale, poporul a cărui problema in istoria universale a fostu: pastrarea noii adevărătăți a lui Ddieu — inteleagă poporul jidovescu. Si o istoria este cu deosebire, carea escita spiritul spre religiune — istoria Ddieu-omului tului, carele a fostu cuventul puru alui lui Ddieu, ce l'a relevat Ddieu asiānilor: istoria lui Iisus Christus si a im-

peratiei, carea o a fundat elu că o imperiatia a libertăției tuturor omenilor. Istoria acestui unic popor si acestui unic Ddieu-omu este depusa in biblia. Sa nutrimu dura simtiul religiosu alu elevului cu istoria biblică, despre a cărei însemnatate vorbesc celebrul pedagogu Kehr in urmatorul modu: „Fiește-care generație se promovează prin aceea, ca-si insușiesc siesi aceea, ce s'a desvoltat bunu înainte de ea si poporul Israile este poporul clasicu alu religiunii. Deceai religiunea este obiectivu intimă si nedespărțivă legatura, in carea stămu noi si totu lucrurile cu Ddieu, subiectivu ea e consciinția via de acăsta legatura: apoi nu se poate negă, ca poporul Israile a avutu consciinția de Ddieu într-o tără si vioiciune, cum n'a avutu altu poporu. . . . Grecii au desvoltat arta si Romanii dreptul; jidovilor inse le compete dreptul, de a fi desvoltat ideia lui Ddieu. Nimică nu înaintează deci mai multu si duce mai adencu in esenția unei sciinție séu arte, că cându o contemplă după punctele ei initiative si stadiile desvoltării ei. De aceea si se desvoltă artistii simtiul loru esteticu la artificii grecesci; de aceea juristii facu dreptul romanu de punctul de mancare alu studiului loru si de aceea introducemu noi pre copiii nostri in istoria poporului Israile — căci acolo

li se prezinta religiunea in formă cea mai concreta, in cele mai vii exemple. Afara de aceea caracterele ageru desenate ale istoriei biblice infatisează binecuvintarea pietății si blestemul improbității asiā de mediu si pórta la sine timbrul adeverului religiosu, a simplității copilaresci si a fidelității asiā de neignorabilu, incătu suntu celu mai aptu materialu de intuitiune pentru invetiamentul religiosu. Tote suntu asiā de directu reduse la Ddieu, si cu toate acestea asiā de simplu omenescse espuse, si potrivite pentru toti, incătu in istoria biblică totu insulă si vede desemnatu portretul seu spiritualu. Dara si modulu ei vialu de infatizare se potrivesc fără bine pentru invetiamentul religiunii. Ea tote le enară asiā de neted, simplu, nemaiestrutu, intuibilu, cătu aceea, ce s'a intemplatu înaintea temporilor străvechi, o vedem că cum s'aru intemplat in presint. . . O cordialitate in tonu, cătu fără voia ne face sa ne simtimu bine fatia de ea. Constructiunile suntu simple. Succederea ideilor chiară. Sintacsea usioră de priceputu. *) Cu tota lipsă de înfrumsetare ea depinge poeticu cele mai mici trasuri cu o intimitate si caldura, si cu o fidelitate si adeveru, incătu insusi Lessing, cri-

*) Fatia cu versiunea nostra poate ca nu se voru poate afirma acestea tote.

deosebitu de crumpene. Unele, dîse americane, de o formă lungurată, căre galbina inchisa, de o marime deosebită pâna la $\frac{3}{4}$ pt. unele, produse în cantitate foarte mare de sementia putienă $\frac{1}{2}$ darabu în unu cuib — și le priesce ori-ce pamentu. Altu soiu, numit cepe sasesci, rotunde, de marime mijlocie, dara pentru părțile alicuote de faina să zaharu, ce cuprindu ele în cantitate mare, tare nutritorie. Ti voiu aduce o crumpene, că sa te delectezi de ea să sa vedi, scumpulu meu, ca cătu de eschisi suntemu noi de miscările economice ale patriei noastre chiaru. Mi-a spusu unu profesor, ce admiră cu mine muncă sea atâtă de bine resplatita, ca ministeriulu a dispusu impartirea astorii-feliu de crumpene să s'a miratu, déca i-am spusu, ca pre la noi n'a ajunsu.

Gradină din cestiu, de-să inca tenera, cu multe gresiele inca, dara e démina de recomandatua fia-cărui invetiatoriu incepatoriu. Din gradina voiu a te conduce, scumpulu meu, in depositului masinarielor să aparatelor de agricultura. Intrându intr'unu siopu simplu, cu pareti de scânduri să copereți cu tiegle, mi să inecatu privirea in o gramada de pluguri noue, masine de seceratu, de cositu, ciure de cernutu să curatietu cerealele, forme de grape pentru stricarea brusilor, curatirea buruienilor să planarea agrului — numai grapa nostra lipsesce. In mijlocul atâtioru fapturi miraculoase ale mintiei omenesci mi să radicatu palari'a să amu cugetat: „Sarace pamentule, pre rele guri ai ajunsu; acum să produci să alu teu e sfântul.“ Totu-oata mi-amu facutu reflexiunile, ca-să bune unelte de plugaritu pentru boii uriesi, alesi ai scălei din Colosmonostoru; dara bietele vacutie ale satenilor nostri, căte aru trebuí, că sa scăta unu atare plugu din pamentul nostru lutosu să sa târaie sululu de 8 măji pentru stricarea brusilor să planarea pamentului. Pentru descrierea loru să parerea de practicabilitatea loru 'mi reservu altu, aci voiu sa atingu numai plugulu nostru in comparare cu celu nou. Nu voiu sa denegu preferintă lui cu privire la soliditatea materialului, precum să a părților lui constitutive, dara din punctu de vedere alu usiurătătiei inmanuare să ducere in fatia stărei misere a economului nostru preferu să sustien pre celu vechiu pre lângă o modificare a cormanului, care sa se

potea vatemă simtiulu de castitate alu elevului.

Pre cătu inse este de necesariu, că invetiatoriulu sa fia cu mare atențiu la alegerea materiei din biblia pentru nutrirea simtiului religiosu, pre atâtă de necesariu este, că elu sa fia cu atențiu si la modulu si formă, in care subministra elu elevului acestu nutrementu. Sa iee săm'a ce propune; dara sa iee săm'a si cum propune, căci nutrementul nu se poate oferă elevului in forma — asiă dicendu — cruda, ci trebuie preparat, facutu mistuibilu. De cei mai multi pedagogi se recomanda la propunerea istoriei biblice, metodă achroamatica său narrativa, dupa care invetiatoriulu enărează istorioră din capu pâna in fine si elevulu numai asculta. La repetiție, la afarea adeverurilor religiose, ce resultă din istoriile, invetatoriulu va face bine, ba va fi silitu chiaru, a se folosi de metodă eromatică său catechetica, căndu invetatoriulu intrăba si elevulu respunde. Cu multu succesu va intrebuită invetatoriulu la repetiție metodă euristică, aflatăriă său desvoltăriă, dupa carea elevulu se induce astfelu prin intrebări, ca afla insusi adeverulu, care adeveru, dupa cum e sciutu, déca ni-lu eluptămă noi insine, se infige cu multu mai adencu in spiritulu nostru, căndu ni-lu dă cine-va gata.

Invetiatoriulu fiese cărei istori-

puna in stare a restornă brasda in unghiu 45°, că sa pote elementele prelucră pamentul cuvînciosu pentru producere. Practicabilitatea plugului celui vechiu sta si in aceea, ca fiindu cormanulu mobilu, lu poti amanuă si intorțe plugulu dupa placu. Masinele de treeratu, de cositu si seceratu, un'a 'mi suntu pré scumpe, alt'a mi-aru placé sa pote traí si saracii. Ciurulu lui Vidacs, care prin sitele sele, cu gauri de o largime deosebită alege cerealele nu numai de gozulu din ele, dara totu odata si grauntiele intre sine dupa marimea si desvoltarea loru asiă incătu pune pre economul in stare de a-si poté face o sementia buna, iera restulu bine alesu alu poté vinde cu pretiu — mi-a atrasu atențiu si ti-lu recomandu cu tota plăcerea. Costa numai 65—70 fl. v. a. Nu voiu sa-ti ostenesci atențiu cu descrierea aparatelor de agricultura, căci parte le cunosci, parte le gasesci in cărti de specialitate; voiu numai sa-ti spunu, ca care e legea suprema care e totu mestesiugulu unei economii bune de pamentu. Unu singuru cuventu: Muncă! Ara său sapa pamentul bine, afundu si la tempulu seu, strica brusii cu ce vei voi, curatielu de buruieni si radacinile loru baremu cu grebl'a, gunoe-lu cuvînciosu si săptana sementia buna si sanatosă, si eu stau bunu, déca ajuta si Ddieu, ca pamentul teu te va remuneră preste acceptare. Ara-lu si tu de trei ori si-lu grapa de 4 ori ca la scăla de aci si pamentul teu va intrece maracini din Colosmonostoru. E adeveratu, ca sciintia dă in-drumări privitorie la inbunatatirea pamentului prin deosebite midilöce, pentru alegerea pamentului dupa părțile constitutive mai priinciosu pentru cutare său cutare plante, pentru prepararea sementii si ingrijirea taciunelui si altoriu morburi, ce se ivescu, dara legea suprema a unei economii bune remâne muncă si lucrulu cuvînciosu si la tempulu seu.

La stupină cu albinele nu te potu duce de asta-data; căci nu m'a dusu nici pre mine profesorul, care e totu odata si directorulu institutului. La o rugare de a face o prelegere practica intuitiva, mi să respunsu, ca inca nu i-a sositu aparatele si stupari' nu e de recomandat. Cosinitie lui Huter suntu aci in preferintia Albinelor se vede, ca nu le pré priesci in astfelu de cosnitie, căci dupa cătu amu ve-

ore narande sa premita din archeologie, constituție, climă etc. Palestinei aceea, fără de ce istorioră respectiva nu aru potea fi deplină intelectua. D. e. la cei 10 leprosi, că sa intelectua copilulu, ce va sa dica: „mergeti de ve aretati preotilor“, trebuie premisu, ca la jidovi preotii, doctorii susțesci, erau totu odata si doctorii trupesci. — Sa esplice tota cuvintele pentru copii neinteligibili, ce prevede, ca voru obveni in istorisire si sa enarez, pre cătu ieră pricepera elevilor, cu cuvintele bibliei. Dupa ce a enarat o invetiatoriulu, sa puna pre unulu din elevii de frunte, că sa o enarez si elu. Déca acesta a cuprinsu istorioră, sa puna pre unulu de midilocu si in fine si pre cei mai slabii. Déca nu aru fi toti in stare a o reproduce, invetiatoriulu sa ajute prin intrebări cari inse asiă trebuesc puse, că elevulu sa pote responde la ele cu cuvintele si chiaru si dicerile ce le-a intrebuiti invetiatoriulu la istorisire. Si de va cere trebuintă, că invetiatoriulu insusi sa mai repetăsca istorioră, elu sa o faca acăstă dupa putintia cu cuvintele, de cari s'a folosu la primă istorisire.

Sa nu perdem in se nici odata din vedere, ca istoria biblica nu este scopu, ci numai midilocu, prin care vomu ajunge scopulu — desvoltarea simtiului religiosu — numai déca:

1, tota istorioră vomu enará o

diutu eu din departare din vre-o 14—16 cosnitie nu esu atâtea albine, căte musce din o coliba satescă. Se vede, ca si Venerabilulu Consistoriu*) din Sabiu suntu mari amatori ai acestor forme de cosnitie; căci anul trecut a cerutu dela directiunea scălei de agricultura unu numeru considerabilu, dara nici Veneratu aceleasi n'a sciutu că si noi invetiatorii, ca pre aici nu merge pre romanesce. In dilele trecute — adeca dupa ce au cloctu harthiele vr'o 14 luni — le-a scosu directorulu din pravul archivului, le-a datu unui invetiatoriu, că sa le talmacăsca cuprinsulu, că in urma dupa 14 luni sa se pote sfatu si aduce verdictulu si dupa alte 14 luni responsulu. Reu seracu, scumpulu meu, si cându esci avisatu la ajutoriulu strainu — trebuie sa accepti. 'Mi spuse invetiatoriulu respectivu, ca pre harthi'a din Blajiu sta pre indorsatu celu pucinu atât'a: Oláh Pap; dara pre cea din Sabiu nimică. „Venerabile Consistore“ aru face mai bine sa si le procure dela auctoru, déca au cu ce, déca nu mai bine sa renuntia la miere, decătu sa-si veda autoritatea asiă tractata.

Inchieiu, scumpulu meu, pentru asta-data, scusandu-me pentru intardiere cu scrierea promisa, si cerendu-ti indulgintia la cetirea acestor siruri ce suntu basate pre adeveru.

Alu teu amicu I. R. o. m. a. n. n., ascultatoriu la cursulu de agricultura.

Varietăți.

* * * Prelegerile la gimnasiul (pâna acum cu 4 clase) rom. gr. or. si la scăla normală gr. or. din Bradu cott. Zarendului se voru incepe in 22 Sept. a.c., iera inscrierile si esamenele de repetiție si primire se voru incepe in 19 si se voru continua pâna in 22 Sept. inclusive. Terenii cari voiesc a se inscrie atâtă pentru gimnasiu cătu si norma pre lângă producerea atestatelor necesarie sa aduca si didactru pre $\frac{1}{2}$ anu nainte — care penru Zarendan este 2 fl., iera pentru esterni 4 fl. la anu; cei seraci suntu liberi de didactru.

Bradu 10 Sept. 1874.

Directive.

* * Estragemu din „Nuova illustrazione universale“, carea publica portretul domnitorului Romaniei urmatorele pasagie cari comentă ilustrația, dupa Pressa romana :

*) Se intielege ca celu scolasticu. R.

astfelu, că ide'a principale sa vina in midilociu, cătu sa formeze punctul culminativ alu istorioră;

2, vomu enará cu o vioiciune, cătu sa i se para elevului ca vede intamplandu-se fapt'a respectiva;

3, invetiatoriulu prin tonulu, tenu'ta si totu gestulu seu va manifestă, ca este petrunsu de adeverulu faptei enarate si acăstă nu o pote, déca nu e in adeveru petrunsu;

4, vomu lasă, că elevulu sa afle insusi, de este fapt'a enarata buna morală său rea;

5, ne vomu feri de explicări prelungi, prin cari mai multu amu intuie, decătu chiarifică, dupa cum dice Göthe:

„Im Auslegen seid munter;
Denn legt ihr's nicht aus,
So legt ihr's d'runter!“

In fia-care istorioră sa se intoneze cu deosebire simburele religiosu si sa se scăta invetiatură potrivita din ea. D. e. din caletori'a lui Chr. cu apostolii pre mare amu potea scăte aceea invetiatura: „iubirea nu evita nici unu pericol, spre a salvă pre iubitii“ si: „Iisusu vine unde ai sei suferu necasu pre nai'a vietiei.“ Din potolirea valurilor mărei: „Unde nu e Domnul in anim'a omului, acolo pornescu patimile că valurile mărei.“ Afara de aceea la tota istorioră sa se incopieze căte unulu său mai

„Europă urmează cu atenție evoluționile poporului romanu, condus cu abilitate să tarie de către judele principe căruia se incredintă destinele sele. Ilustra familia de Hohenzollern, alu căreia capu este Imperatorul Germaniei, se poate felicită cu acestu membru alu seu, care, in 1866, fu alesu să chiama la se sufi pre tronu.“

— Să mai la vale:

„Robustă să frumosă rasa română si trage originea dela legiunile lui Trajanu, care se stabilira acolo dupa cucerirea Daciei, in primii ani ai secundului secolu alu erei creștine. Invinctorii să invinsii formara in securu tempu o singura rasa care s'ar putea numi daco-latina.

„Să români suntu mândri de latinitatea loru; se glorifica ca descindu din anticul popolu romanu, care fu stăpânul lumii. Deci ei suntu amicii să aliații Italiei, să noi urmarim cu iubire vigurosă deșteptare ce arata in tōte, in litere, in științe, in politica să in viață sociale.“

— „In fine, conchide citatul organu, spre a demonstra progresul din ce in creșcându alu acestei tieri, voiu areata ca importul să suiu in mai pucinu de 30 de ani dela 53 milioane lei, unde era in 1840, la 328 milioane in 1869; iera esportul dela 95 milioane ce era in 1840, la 372 milioane in 1869.

* * * „Monitorul Romaniei“ publica unu raportu alu dlui B. P. Hasdeu despre misiunea scientifică in Transilvania, cu care a fostu insarcinat de către d. ministru alu instructiunii publice, in vîra acăstă. Raportul mentionă numeroase să varii documente istorice gasite prin archive să relative mai alesu la raportele Romaniei cu Transilvania, incepând dela anulu 1292 să pâna la finele secolului alu 17-lea. D. Hasdeu atâtă de competente să infatigabile in asemenea lucrări declara cu multiamire ca la Brasovu, Sibiu și alte localități, nu numai romanii, dara sasii, ungurii său grabiti cu multa buna vointia a-i face tōte inlesnirile spre a scutură praful numeroselor documente din diversele archive de dincolo de Carpati, cari potu fi nisice tesaure pentru istoria. Pre lângă documentele resfoite, d-nu Hasdeu să-a notat locul unde poate găsi să altele să pre care promite a le cerceta in interesulu unei istorii positive basate pre acte sigure, să pre documente seriouse in diverse limbi să chiară in limbă română poporana vorbita pre atunci.

Urămu d-lui Hasdeu să tinerilor ce aru avea zelul laudabil de ai dă concursul loru, sa persevereze in laborioasa, științifica să nationala intreprindere ce a facutu:

„Press'a“

multe versuri biblice, cari sa exprime pre scurtu ide'a principale a istorioră. D. e. in istoria lui Avramu cu nepotul seu Lotu simburele religiosu este impacarea loru dupa certă, ce se escaze intre pastori loru, de aceea dupa acăstă istoria s'ar potrivă stichulu din psalmul lui Davidu: „Eata ce frumosu si placutu este, candu locuiesc frati impreuna.“ La zidirea turnului Vavilonului: „Ddieu trufasiloru stă in protiva, iera celor blandi le dă daru.“ (I Petru 5, 5.) La portarea lui Avsalomu fatia de tatalu seu: „Ochiul, celu ce batjocoresc pre tatalu si nu cinstesce befranetiele maicei, sa-lu scoibă pre elu corbii din vâi si sa-lu manance puii vulturilor.“ (Pild. 30, 17) etc. Aceste versuri trebuesc bine imprimate in memorie copiilor.

M'aru măstră consciintia, déca-a si tacea aici o esperintia, carea este cea mai durerioasa din căte le-amu facutu că invetiatoriu. Ea este aceea: ca multi din invetiatorii cu deosebire mai noi, că sa-si arate sciintia loru filosofica, cérca a explică minunile istoriei biblice in modu ratiunalu si prin aceea le despăgubesc tocmai de acelui far-mecu, ce umple anima copilară de entuziasmu religiosu si fără care istoria biblica nu-si mai poate împlini misiunea sea, de a nutri simtiul religiosu.

(Va urmă.)

* * Calatoria lungă a facut o epistola adresata din Sibiu dlui I. P. în Alb'a-Iuli'a din cauza locului destinatiei era scrișu pre adresa: „Belgradu” („Fehérvár”). Acestea cuvintele a facut că epistolă sa caletorășca la capitală Serbia, la Belgrad. Acolo scrie ofic. post. vr'o trei cuvinte serbesci și o tramite mai departe la Suhluwiesenburg în Ungaria, de acolo se tramite la Bolgradu în Bassarabiă română. De acolo s'a transmis prin Macedonia și mai scie Ddieu pre unde pâna a sositu plina de urmele stampelor postali, pre ambe la turile adresiei, la — Sibiu, unde cadiendu în mână unui cunoscut alu adresatului i s'a espedatu. Epistolă era cu recipisa-retour. Asiā dara scriitorii de epistole sa se ferăsca de omnosulu: „Belgrad.”

* * Teatrul român. Vineri sér'a a venit pre scena mai întâi „Ból'a de funcțiune.” comedie cu cântece intr'unu actu de V. Aleșandri. Că în tóte serile de pâna aci părțile cele mai bine executate vinu pre partea domnei Aleșandrescă și d. Aleșandrescu, cari dispunu totu-déun'a de unu limbaj placut si de rolele loru, în lini'a a dô'a vine apoi d-ra M. Florianu și Gritty, cu tóte ca in pies'a acést'a avea dlu Gavrusiucă directoru ocasiunea a-si desvoltă tóta desteritatea sea artistica. Ioanu servitorulu lui Nae, dr'a M. Florianu a avutu putieni de lucru, inse a dovedit ca e mai aclimatizata cu scen'a. — La rendulu alu doilea vine „Cher'a Nastasi'a” séu „Ból'a de pensie” cantioneta de V. Aleșandri, despre a cărei productiune nu dicem alt'a decât ca dn'a Aleșandrescu a fostu la inaltimdea rolei sele si aplausele la fine au datu espressiune meritului artistei. In fine vine o piesă „Soldatii români”, sub nume strainu amu dice noi, căci ce vina pórta soldatii români, că sa dea numele loru unei piese, unde beti' si bataile tieranilor si a unui soldat esită din servitiu si a mândrei sele, carea pretinde dela tierani sa-i dica cocóna, suntu materialulu celu mai abundante din care se compune totulu? Executarea a fostu fórtă buna preste totu. Dnulu si dn'a Aleșandrescu, d-lu Gritty dr'a M. Florianu, dlu Filipu au satisfacutu deplinu rolelorloru numai la dlu. Filipu se simte fórtă tare si disarmonicu accentulu provincialu alu patriei sele, totu asiā si pronuncia rea vulgară a unor sunete dentale si a unor vocale. —

De séra se va dâ o reprezentatiune constatatória din dôue piese „Bab'a hârcă” si „Dôue despartienii” in beneficiul dlui A. G r i t y si Marti se voru dâ „Lipitoriele satului” in beneficiul celoru-lalți artiști (afara de dlu si dôm'n'Aleșandrescu,) la care domnii beneficiati invita cu totu respectul pre on. publicu. Sperăm, ca publicul nostru va participă la aceste reprezentatiuni interesante in numeru mare.

Locu deschis.

In numerulu 67 din 25 Augustu 1874 alu „Telegr. Rom.” amu cettitu cu mare bucuria, cum-ca pré Venerabilul Consistoriu metropolitanu a tie-nutu in cursulu septamânei espirate siedintie ordinarie si ca in deosebitele senate s'a resolvit totu causele apelate carii acceptau resolvirea loru.

Intre acele cause s'a aflat si procesulu meu divortialu decisu cu divortiu totalu atât la scaunulu protopopescu cătu si la Venerabilul Consistoriu archidiecesanu si suntu aprópe 2 ani de dile, de căndu si eu acceptu sentintă finală in urm'a apelatiunei facute din partea adversa, insa durere

căci cercetându eu astadi la Sabiu amu aflatu dela on. d-nu secretariu alu pré Venerabilului Consistoriu metropolitanu cum-ca caus'a mea nu s'a rezolvit din care caus'a? nu mi s'a potutu spune.

Eu amu insa motivu a presupune căcum procesulu meu de divortiu pâna cându unii domni interesati, nu-si voru perde pasiunea a mai influentiă, lucrându din respiteri că si pâna acum pentru traganarea si nedeciderea finală a causei, ca — de si in modu ilegalu — totusi caus'a mea inca multu tempuva remânea neresolvata; si eu cu atâtua mai vertosu credu acést'a cu cătu unulu dintre acei stimati domni, ce este in prim'a linia că neamtu interesatu pentru partea adversa, si care că barbatu cu autoritate si influenția la senatulu strinsu bisericescu alu pré Venerabilului Consistoriu metropolitanu, mi-ai spus'o verde si eu tóta franchetă in ochi, cum-ca caus'a mea are sa mai remâna inca 2 ani nedecisa la forul apelativu.

Pentru că p. Venerabilului Consistoriu metropolitanu sa nu fia sedusu de influenție straine in resolvirea unei cause drepte si sănătate, dupa cum arata actele, si care aprópe 2 ani de dile ascépta decisiunea finală, si pentru că acelui stimatu barbatu de influenție se remâna crutiatu de mine pre calea publicității de o parte, iéra de alta parte pentru că publicul cetitoriu sa scie cum-ca numai acele cause, carii nu suntu influențiate de nimenea, s'au decisu in siedintă din septamâna trecuta ale senatului strinsu bisericescu, — me vedu silitu a rectifică acelu anuntiu, unde se dice ca tóte causele apelate fără deosebire suntu resolvite.

Deci in interesulu adeverului si alu dreptății sunteti cu totu respectulu rogati, dle redactoru, a dâ locu acestoru renduri in colonele stimatului nostru jurnalu „Telegr. Romanu.”

Alu d-vostre stimatoru

Const. Popoviciu
notariu si posesoru
in Sadu.

Raportu comercial.

Sabiu 25 Septembre n. Grâu 5 fl. 33 xr. frumosu, 5 fl. — xr. mestecatu, 4 fl. 67 xr. qualit. infer.; secară 3 fl. 40 xr. pâna 3 fl. —; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 53 pâna 1 fl. 27 xr.; encuzu (porumb) 3 fl. 60 xr.; cartof 1 fl. 60 xr. galătă austriaca.

Câneapă — fl. maj'a.
Lințea 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. 67 xr., Fasolea 6 fl. — xr.
Fenu legatu — fl. 60, nelegatu — fl. 60 xr., paie lungi 80 xr., securi 70 xr. maj'a.
Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr.
Carnea de vita 18—20 cr. p., de porcă 28 xr. Ursorea 79 xr. pâna la 1 fl. 20 cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 13/25 Septembrie 1874.

Metalicele 5%	71 30
Imprumutulu național 5% (argintu)	74 —
Imprumutulu de statu din 1860 ...	109 50
Acțiuni de banca	989 —
Acțiuni de creditu	250 —
London	109 40
Obligațiuni de desdaunare Ungurești	77 25
" " Temisiorene	76 —
" " Ardelenesci	75 75
" " Croato-slavone	80 —
Argintu	103 60
Galbinu	5 25
Napoleonu d'auru (poli)	8 79

108/1874.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei II vacante de clas'a III din Poplaca se deschide prin acést'a concursu pâna in 5/17 Octobre a. c.

Concurrentii, concursele loru provediute cu atestatele recerute si prescrise de regulamentul provisoriu pentru regularea parochielor din archidiocesa, din 1874 §. 16 lit. d. in terminulu prefisut sa le adreseze la subsrisul.

Sabiu 10 Septembre 1874.

In contilegere cu comitetul parochialu
I. H a n i ' a ,
protop. tract. Sabiului I.

Ad. Nr. 118 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochiei Mateiasi si fil'a Racosiulu inferior de clas'a a II in protopresbiteratulu gr. or. alu Palosului, in urm'a ordinatiunei consistoriale din 7 Sept. a. c. Nr. 2258 se scrie concursu pâna in 12 Octobre a. c.

Fmolumentele suntu:

1. Cas'a parochiala cu gradina de legumi.
2. Dela 140 familii cu sumu din matera si dela 57 din filia cate o ferdela de bucate.

Portiune canonica de 3 jugere aratura si fenatiu, din care 2 jugere se folosescu in totu anulu si cimiterulu in giurulu bisericicei de unu caru de fenu.

4. Lemnele necesarie de foci.

5. Dela tineretu o dî de lucru (claca.)

6. Competintele stolarie usitat, cari toté computate in bani dau unu venituanu preste 700 fl. v. a. din acést'a insa 1/4 parte din intregulu este a cantorului.

Doritorii de a concurgie la acést'a statuine si voru asterne concursele loru instruite in sensulu „Stat, org.” pâna la terminulu susu dîsu subsrisului.

Palosiu 12 Septembre 1874.

In contilegere cu comitetul parochialu.

Teofilu Gheaja,
(1-3) Adm. prot.

Concursu.

Devenindu vacanta statuinea invetia-torășca dela scol'a română poporala confes. gr. orientala din Stin'a — se deschide prin acést'a concursu pâna la 28 Septembre a. c. st. v. căndu se va tineea si alegerea.

Aci se cere unu invetiatoriu — care sa fia celu putieni cu clasele normale si pedagogu absolutu.

Emolumentele suntu:

1. In bani, optu-dieci fl. 80 fl. o. a.
2. In naturale 40 vici cu grauntiele cucurudiu séu secara.

3. Orgii de lemn cu care incaldien-duce si scol'a 3.

4. Cuartiru potrivit sub acoperemen-tulu scoliei, gradina de legumi si folosulu de pre gradin'a de pomaritu.

5. Ponti de lumina 3.

Doritorii de a ocupă acést'a statuine sa se adresie la subsrisul in intielesulu Statutului Organicei pâna la tempulu pre-fisutu.

In intilegere cu comitetul parochialu scolariu aternatoriu.

F-Szt. Petru 5 Sept. 1874.

Petriu Roseca
(2-3) Prot. gr. or.

Nr. prot. 235 — 1874.

Concursu.

Spre ocuparea parochiei Halmeagu cu fil'a Sierca'a din protopiatulu Cohalmului devenita in vacanta in urm'a resignării betrânlui si nepotinciosului parochu de acolo, Georgiu Tulbure, eu inalt'a concesiune a prea Venerabilului Consistoriu, se scrie concursu pâna in 16 Octobre a. c. st. v.

Cu acést'a statuine preotiescă suntu impreunate urmatricele venituri:

1. Din parochia: o ferdela de bucate dela 52 de fumuri dela romani; dela 13 familii neorustici 2 dile de lucru si o dî de claca. — Din filia: dela 18 familii căte-o jumetate ferdela de bucate.
2. Portiune canonica statatória in pamant aretoriu de 2 jugere, si de unu caru de fenu.

3. Veniturile stolarie obicinuite.

Se observă aceea ca cas'a parochiale cu cladirile economice necesarie lipsescu cu totulu.

Doritorii de a ocupă mentionat'a parochia, vor avea de a-si substerne peti-tiunile loru conformu dispositiunilor si legi-lor vigenti, subsrisului, pâna la terminulu mai susu prefisutu.

Cohalmu, 2 Septembre 1874.

In contilegere cu comitetul pa-

rochialu concerninte.

N. D. Mircea
(2-3) adm. prot.

La Nr. 340. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea statuinelor invetia-torescii dela scol'e confesiunale gr. or. Calboru, Bocholtiu, Siorsiu, Prostea si Nocrichiu, se scrie prin acést'a concursu pâna in 22 Septembrie st. v. in care dî voru fi si alegerile.

Salariile impreunate cu aceste pos-turi suntu:

1. La scol'a confesiunale gr. or. din Calboru in bani 200 fl. v. a. din alodiul comunei, care se voru platî anticipative in 4 rate, lângă care quartiru si lemn de focu.
2. La scol'a confesiunale gr. or. din Bocholtiu in bani 200 fl. v. a. din alodiul comunei, care in 4 rate se voru platî, pre lângă care quartiru si lemn de focu.

3. La scol'a confesiunala din Siorsiu in bani 200 fl. v. a. dela poporu, solvindu prin epitropia, lângă care quartiru si lemn de incalditu de ajunsu.

4. La scol'a confesiunala gr. or. din Prostea in bani si in bucate din fondulu scoliei si dela poporu 200 fl. v. a. solvindu prin epitropia respectiva, lângă care grădină de legumi quartiru in odâile scoliei, si lemn de ajunsu de focu.
5. La scol'a confesiunale gr. or. din opidulu Nocrichiu 200 fl. v. a. din fondulu scoliei si dela poporu, care se voru platî prin epitropia respectiva, lângă care grădină de legumi quartiru in odâile scoliei, si lemn de ajunsu de focu.

Dela concurrenti se cere a fi de reli-giunea gr. or., cântaretii, si cu moralitate ne-patata, fiindu absoluti de pedagogia si practisati in carier'a invetiatorășca. — Cei cu 4 clase gimnasiale voru fi preferiti.

Doritorii de a ocupă vre-un'a din aceste statuini, indreptandu si petitiunile la subsrisul mai inainte de alegere sa se faca cu-noscuti comunei resp. in persona pre cătu ii voru iertă impregiurările.

Nocrichiu in 1 Septembrie 1874.

In contilegere cu comitetele parochiale. G. Mai eru, adm. prot.

ad Nr. scol. 179. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea statuinei invetiatorășci gr. or. din Mogogi'a tractulu protopopescu Solnocului I iu devenita in vacanta se deschide concursu.

Emolumentele suntu:

1. Din lad'a comunala primiti pre lângă cuitantia in rate lunare 120 fl. v. a.
2. Din interesele fondului Bot'a 180 fl. v. a. primiti pre lângă cuitantia dela Epi-tropia parochiala respective senatulu epi-tropescu gr. or.

Cuartiru liberu si lemnle trebuinciose.

Doritorii de a ocupă acést'a statuine invetiatorășca sa documenteze in concursele loru asternande subsrisului pâna in 1 Oc-tobre a. c. e.

1. Atestatu de moralitate.
2. Atestatu ca suntu de religia gr. or.
3. Atestatu de calificatiune séu celu putieni ca a absolvatu cu succesu bunu stu-diele pedagogice la vre-unu institutu publicu preparandialu si ca a mai servit unde-va că invetiatoriu.

Dela